

Dyr og gratis agitation

Af Thorkil Thorsen

KLUMME

I en tv-transmitteret tale fra Amalienborg retter Dronning Margrethe voldsomme angreb mod de bornholmere, som har planer om øens løsrivelse fra Danmark. Det er et forfatningsstridigt forehavende, tordner majestæten. Og Lars Løkke beordrer samtlige nyuddannede politikadetter overflyttet fra den dansk tyske-grænse til Bornholm. Sammen med det lokale politi og ekstramandskab fra København skal de nedkæmpe den bornholmske, selvbestaltede folkeafstemning om øens løsrivelse. Styrkerne skal for enhver pris skaffe sig adgang til de skoler, idrætshaller og nedlagte rådhus, hvor fanatiske separatister har barrikaderet sig dagen inden folkeafstemningen. Formålet med at trænge ind disse steder er at destruere stemmeurner og på anden måde forhindre stemmeafgivning.

Gennem Bornholms Tidende har man længe kunnet ane, at der var noget i gære. Trangen til at rive sig løs og bryde ud har grebet om sig her på øen. Se blot disse udvalgte eksempler fra politiets døgnrapporter gennem de seneste par måneder:

7. juli: Anmeldelse af 2 løse heste på Randkløvevej 20 samt 3 løse heste på Åløsevej.

1. august: Kl. 11.29 gik en ko rundt på vejen ved Robbedale, og kl. 12.30 var 9 kalve

ET FRIT BORNHOLM – Natten til mandag blev der i Hasle på Storegade, ud for Søren Andersens boghandel, med store bogstaver malet »Frit Bornholm 1658«. Den tilsyneladende ungdommelige aktivitet synes affødt af påskesøndagens radioudsendelse »Hvis Bornholm rev sig løs...« eller muligvis af den ukendte Foreningen For Frit Bornholm's præsentation i læserbreve i den bornholmske dagspresse.

Fra Bornholms Tidende
den 31. marts 1970

på springtur i Almindingen.

20. september: Tirsdag eftermiddag blev politiet kontaktet af en borger, der havde set 3 store grise på Pellegårdsvej i Rutsker.

3. oktober: En ko har bevæget sig uden for indhegningen og gik i rabatten på Stålegårdsvej.

Problemet er også kommet til byerne:

11. juli: Søndag morgen var der 10-12 løse køer på Vestervangen i Åkirkeby. En politipatrulje holdt dem i skak, indtil ejeren indfangede dem.

12. oktober: En brun høne er løbet rundt i Provstegade ved Sct. Nicolai Kirke i Rønne siden i går ved middagstid.

Den verserende løsrivelsesbølge lægger selvsagt uforholdsmæssigt stort beslag på politiets opmærksomhed og ressourcer. Der skal modtages anmeldelser og optages vidneforklaringer, laves døgnrapporter, holdes køer i skak og jagtes høns. Politiet har derfor også på Twitter opfordret dyreejere til at tjekke og vedligeholde deres indhegninger grundigt – og ikke bare springe over, hvor gærdet er lavest.

Men det er først, da en lastbil med stemmeurner ifølge døgnrapporten kører i grøften på Søndre Landevej i sidste uge – seks uger før kommunalvalget – at politiet fatter mistanke om en større sag, nemlig en forestående, uautoriseret folkeafstem-

ning. Politimesteren underretter Statsministeriet, og straks skrider dronningen og Løkke til handling.

De bornholmske separatister har sikkert fået næring til deres ideer og opnået fornyet kampgejst gennem den politiske løsrivelseskamp, der for øjeblikket udspiller sig i Catalonien, som ønsker at fjerne sig fra det spanske overherredømme. På den måde er Bornholm blot endnu en af den lange række af europæiske regioner, som kæmper for uafhængighed fra deres moderland. Skotland ønsker at sige bye-bye til Storbritannien. Det belgiske Flandern vil være sig selv og slippe for vallonerne. Baskerne i Spanien vil være et selvstændigt land. osv. osv. Så hvorfor ikke også Bornholm? Tænker øens lokale separatister måske.

Men de skal have grænseløs kamp til stregen.

Politimesteren hos Bornholms Politi opfordrer derfor i et indslag i TV 2/Bornholm indtrængende til, at befolkningen henvender sig ved mistanke om politiske løsrivelsesaktiviteter. "Det er vigtigt, at vi ikke mister grebet om øen. I denne svære tid vil vi stå vagt om sikkerheden, folkestyret og nationen. Vi skal grundigt have indhegnet oprørstrangen. Vi beder derfor alle med kendskab til løsrivelsesplaner eller suspekter rygter om at indberette dette til Bornholms Politi på telefon 56 90 14 48", udtaler han. Og han tilføjer: "Også folk

med kendskab til tidligere opildning til løsrivelse bedes henvende sig".

Således opfordret vil jeg da fortælle om mit kendskab til det, der kunne opfattes som løsrivelses-agitation. Vi skal tilbage til påsken 1970. To ungersvende stod en sen natte-time i en fugtig kælder i Hasle og blandede malingsrester til deres dristige forehavende. En lille halv time senere forlod de eksalterede gerningsstedet. På Storegades asfalt havde de med store bogstaver malet "Frit Bornholm". Sloganet blev efterfulgt af en parentes, hvori der stod "1658", måske for at minde om, at det jo var her i denne by, at den vellykkede opstand mod det svenske åg i 1658 havde sin vugge. At kampen kan vindes.

Begge bornholmske dagblade bragte dagen efter billeder af graffitien. Begge gættede på, at den nok var inspireret af en radioudsendelse fra aftenen inden. I Bornholms Tidende var billedet med en kort undertekst eneste nyhedsindslag fra Hasle-redaktionen (som nok har sendt de ukendte gerningsmænd en venlig tanke – så var der trods alt én lokal nyhed den dag).

Dagbladet Bornholmeren havde billedet på selveste forsiden (illustrationen til denne klumme). Og tak for det. For dermed havde jeg vundet et væddemål, idet jeg skråsikkert havde proklameret og satset en kasse øl på, at mindst et af dagbla-

dene ville gøre det til en forsidehistorie.

Begge avisers gisning om, at radioudsendelsen var inspirationskilden, ramte ved siden af. Gerningsmændene sad på tidspunktet for udsendelsen i et lystigt drikkelag og diskuterede højroset, i hvilken grad den bornholmske presse gjorde små bagateller til store nyheder.

Der var altså ikke skyggen af politisk ideologi bag malingen på Storegade. Jeg ved ikke, om historien alligevel gav en vis tilskyndelse og opmuntring til fx foreningen Bornholm Frit, som stiftedes året efter, senere Komiteen for Hjemmestyre og Bornholms Selvstyreparti. Eller til andre med hede drømme om selvstændighed og tilhørende gratis løfter om, toldfrit salg, skattebegunstigelser, kasinoer, fremskridt, udvikling.

Politiske ideer og løfter er ofte – dog ikke altid – løsslupne fantasidyr. Politiet behøver ikke optage rapport, for de har mindre substans end tre løse grise på Pellegårdsvej eller en brun høne i Provstegade. Ikke alt, der glimrer, er guld. Og ikke alt, der ligner politiske slogans, har et lødigt og ærligt indhold bag sig.

Den 21. november afholdes der valg til kommunalbestyrelse og regionsråd.

THORKIL THORSEN er efter 40 års frivillig eksil tilbageflytter i 2009. Potentiel pensionist. Pendler mellem lønarbejde som seniorforsker i København og selvstændig konsulentvirksomhed på Bornholm.

